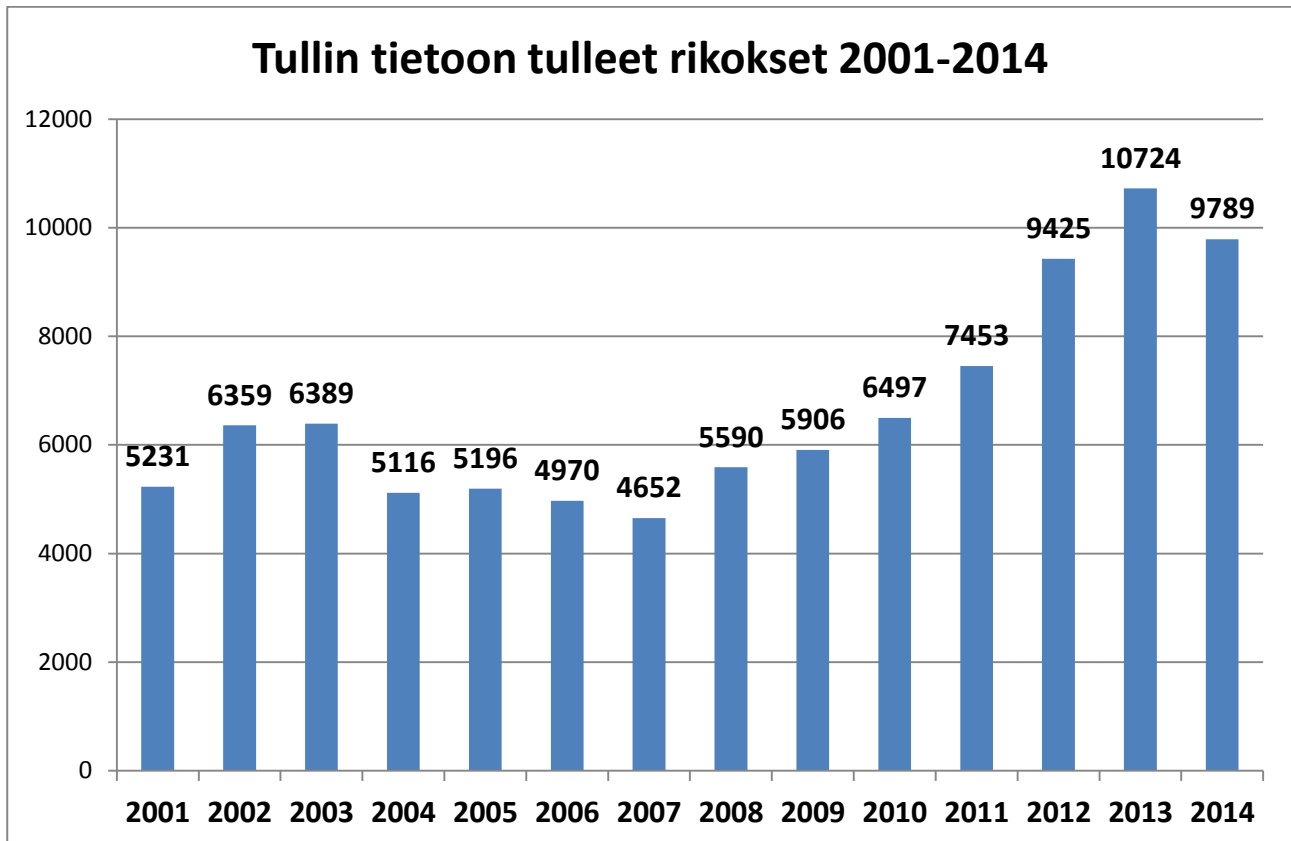

Internetin merkitys tullirikoksissa edelleen voimakas

Tullin tietoon tuli vuonna 2014 yhteensä 9 789 rikosta (2013: 10 724). Tullirikosten määrän vähenemiseen on ennen kaikkea vaikuttanut se, että pääsääntöisesti paljastuneet pienehköt luvattomat lääkelähetykset selvitetään hallinnollisessa prosessissa ilman esitutkintaa.

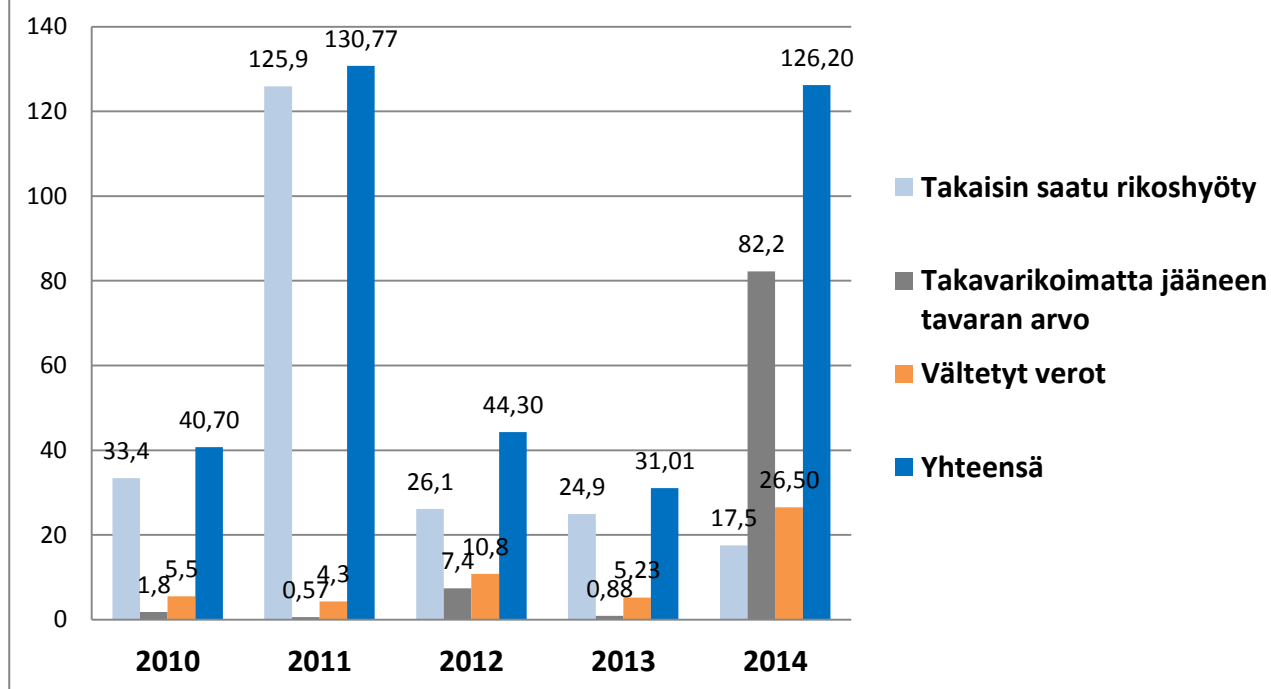

Kuvio 1. Tullin tietoon tulleet rikokset 2001–2014

Tullirikostorjunnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus 126,2 miljoonaa euroa

Tullirikostorjunnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus kohosi 126,2 miljoonaan euroon. Tästä summasta vältettyjen verojen määrä oli 26,5 miljoonaa euroa (2013: 5,23 milj. euroa). Takaisin saadun rikoshyödyn määrä oli 17,5 miljoonaa euroa, kun se vuotta aikaisemmin oli 24,9 miljoonaa euroa.

Tullirikostorjunnan vaikuttavuus (milj. euroa) 2010-2014

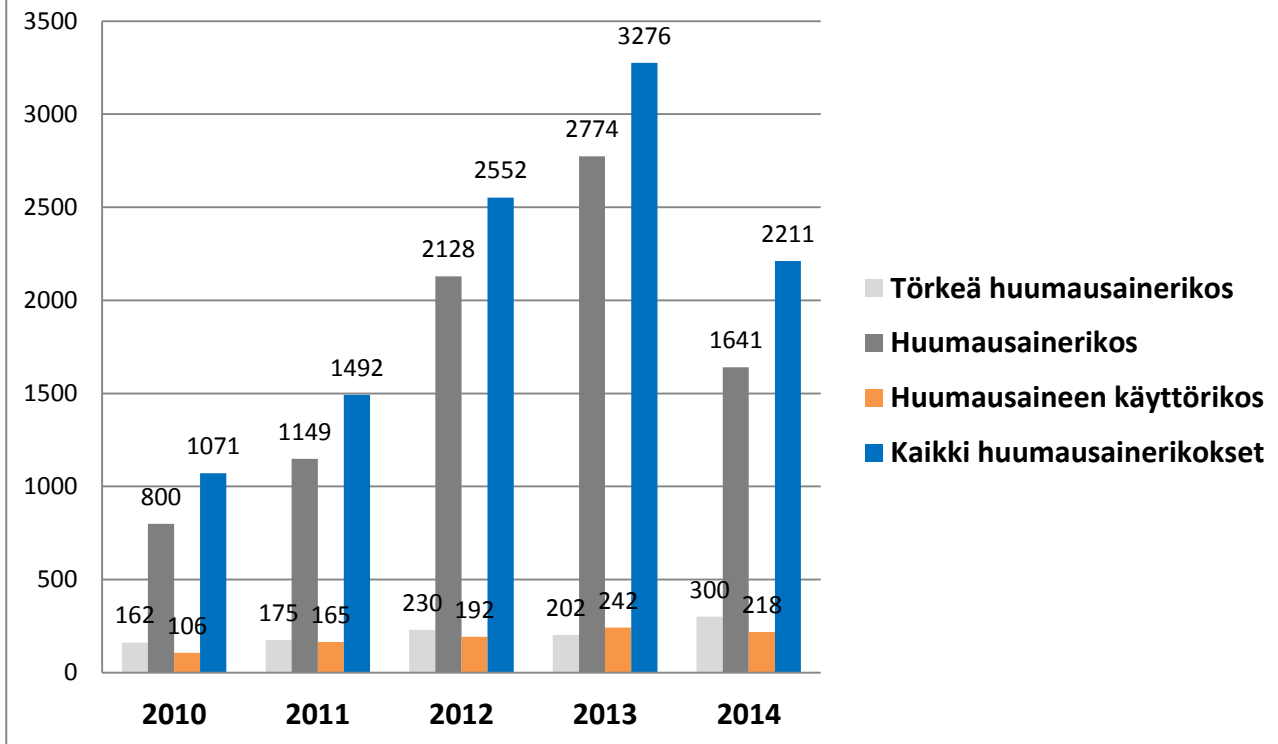

Kuvio 2. Tullirikostorjunnan vaikuttavuus 2010–2014

Törkeiden huumausainerikosten määrä nousi

Tullin tietoon tuli vuonna 2014 yhteensä 2 211 huumausainerikosta (2013: 3 276). Vaikka huumausainerikosten kokonaismäärä on laskenut, on törkeiden huumausainerikosten määrä noussut: vuonna 2014 määrä oli 300, kun se vuonna 2013 oli 202. Laskua tapahtui perusmuotoisten huumausainerikosten osalta, joka selittyy osittain vähentyneillä kat-huumeiden takavarikoilla. Katia takavarikoitiin 3 049 kiloa (2013: 4 767 kiloa). Lisäksi postilähetysten takavarikoissa huumausaineiden määrät ovat yhä useammin ylittäneet törkeän tekemuodon rajan.

Huumausainerikokset 2010-2014

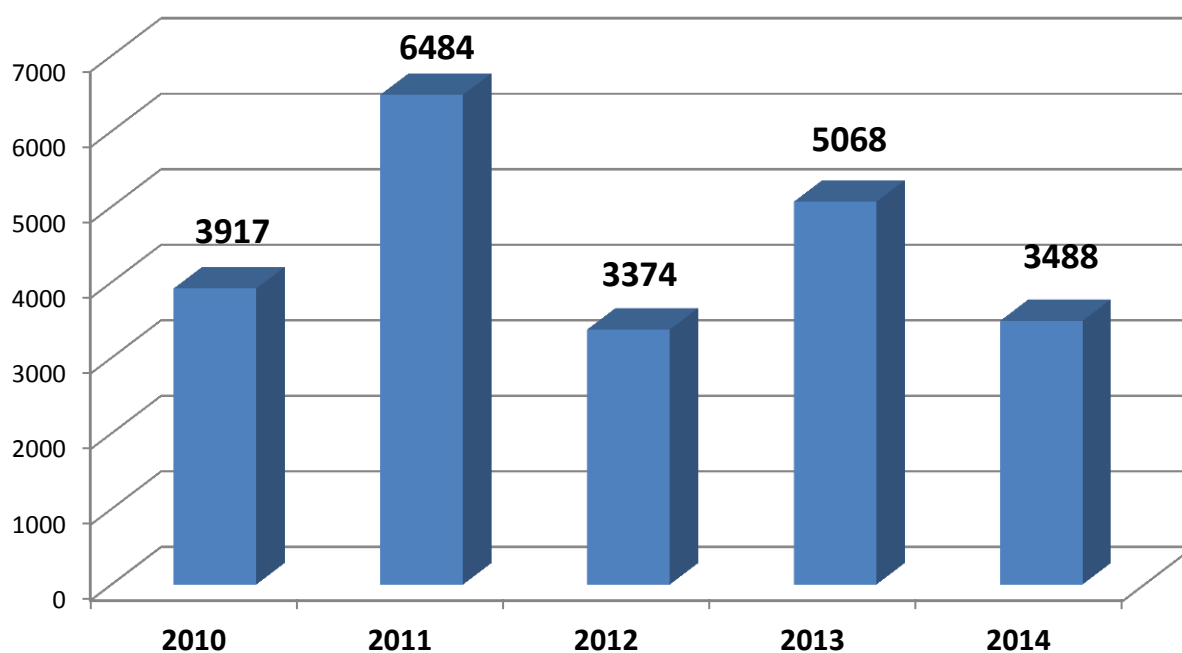

Kuvio 3. Huumausainerikokset 2010–2014

Hasista takavarikoitiin edellisvuotta vähemmän, eli 22 kiloa (2013: 93 kiloa). Marihuanaa takavarikoitiin yhteensä 151,7 kiloa, joka on samaa luokkaa kuin edellisvuonna (2013: 165,9 kiloa). Metamfetamiinia ja amfetamiinia takavarikoitiin yhteensä ennätyselliset 187,8 kiloa, joka on selkeästi enemmän kuin edellisvuoden vajaat 5,8 kiloa.

Ekstaasia takavarikoitiin yhteensä 58 289 tablettia. Määrä on vuoden 2013 lukuun verrattuna selkeästi suurempi (2013: 20 757). Huumelääkkeitä Tulli takavarikoi vuonna 2014 yhteensä 35 202 tablettia tai ampullia (2013: 37 382). Buprenorfiinia (lähinnä Subutex) sisältävien huumelääkkeiden osuus tuosta määrästä oli peräti 44 prosenttia.

Takavarikoidut huumeet (kiloa) Tullin tutkimissa jutuissa 2010-2014

Kuvio 4. Takavarikoidut huumeet Tullin tutkimissa jutuissa 2010–2014

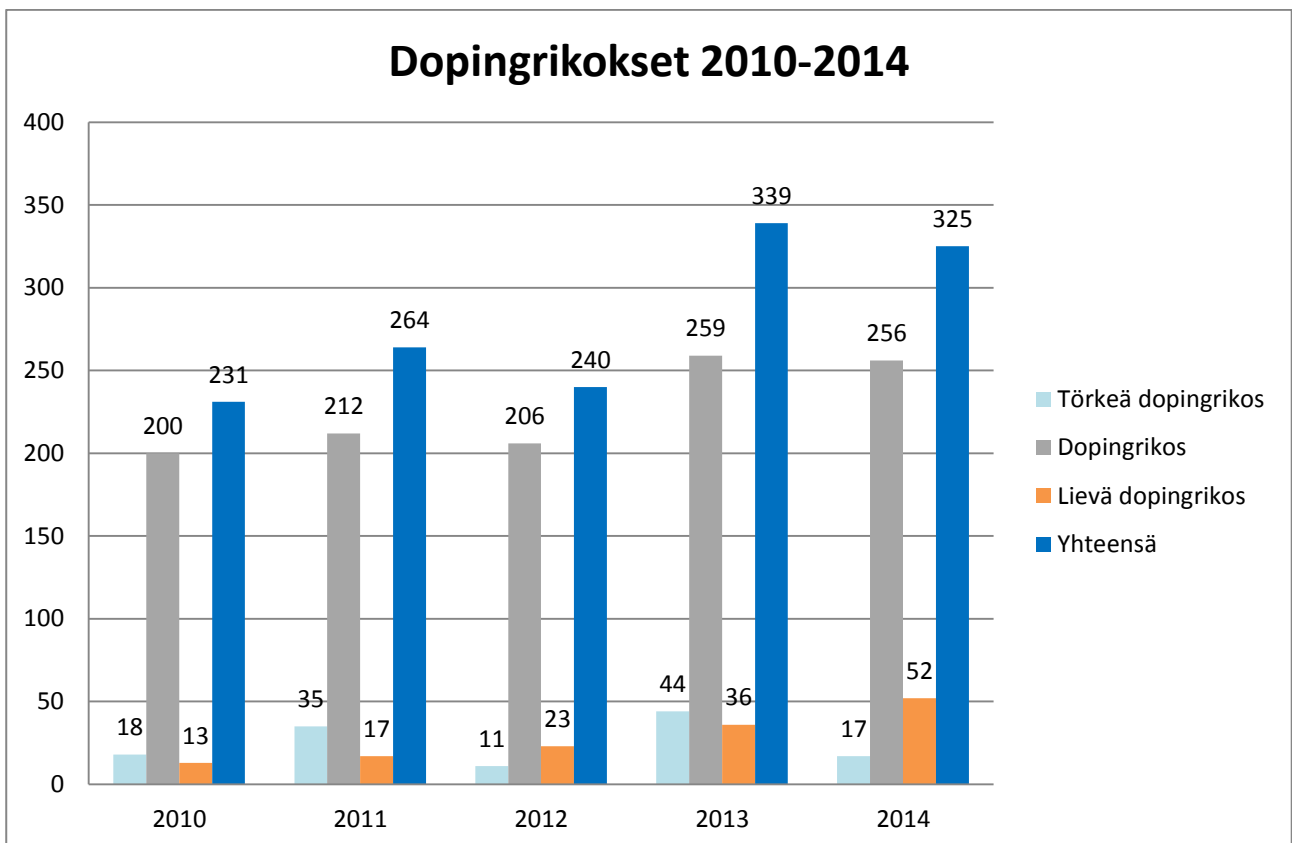
Ulkomaan kansalaisten osuus törkeisiin huumauserikoksiin syyllistyneistä oli vuonna 2014 viisikymmentä prosenttia.

Muuten huumauserineita tuodaan Suomeen pääosin Baltiasta ja läntisestä Euroopasta, mutta myös Venäjältä. Merkittävä osa huumauserineista salakuljetetaan edelleen Suomeen joko meriliikenteessä Helsingin satamien tai lentoliikenteessä Helsinki-Vantaan lentokentän kautta. Suomea käytetään myös edelleen kauttakulkumaana salakuljetuksissa. Huumauserineita viedään Suomen kautta sekä Venäjälle että läntisen Euroopan alueelle, erityisesti Pohjoismaihin.

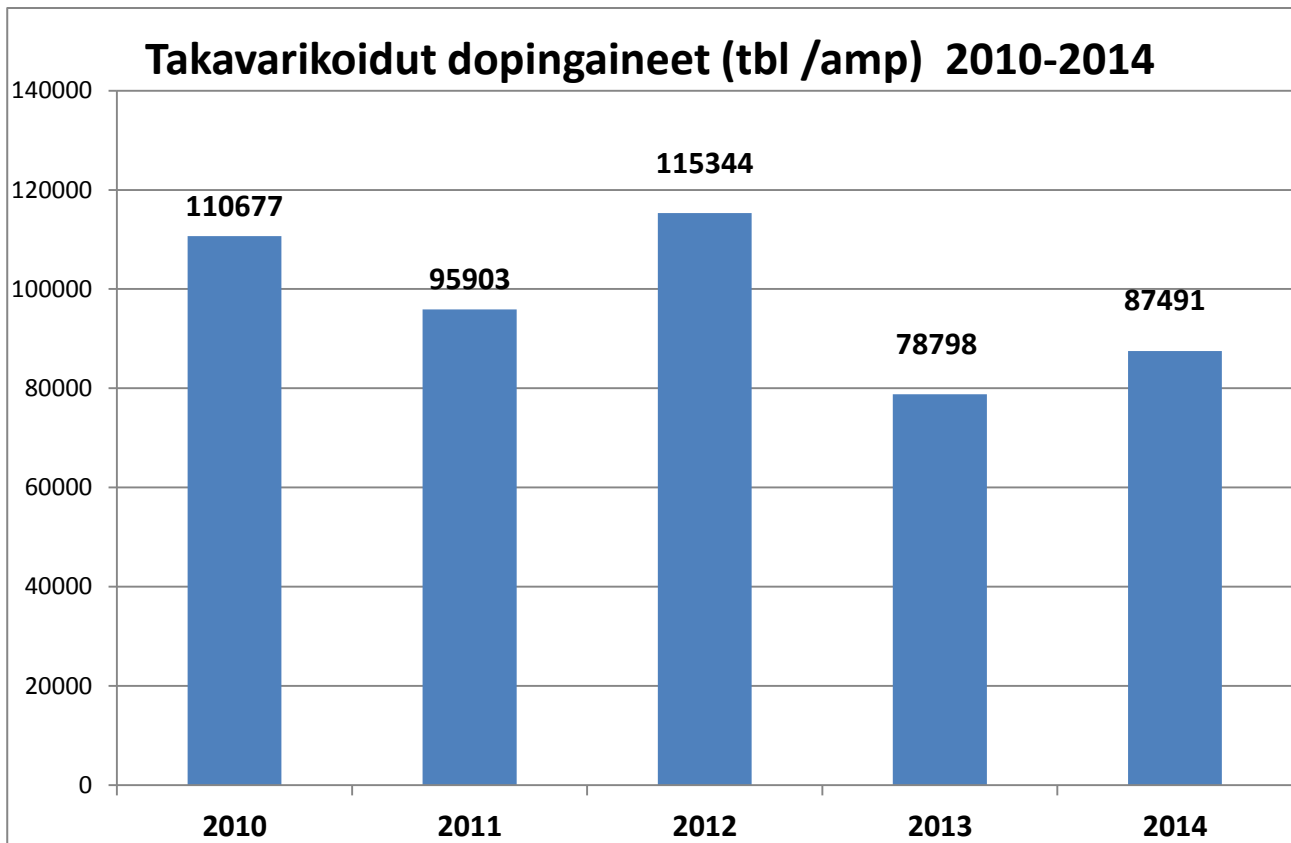
Internetin käyttö huumauserineiden tilauskanavana kasvattaa suosiotaan. Internetin mahdollistava anonymitteetti ja nopeat jakelukanavat madaltavat kynnyksiä hankkia perinteisiä huumauserineita sekä muuntohuumeita. Muuntohuumeet lähetetään Suomeen joko postin tai kuriiriyriytysten välityksellä. Nettikaupassa maksu tapahtuu yhä useammin myös bitcoinilla tai muilla sen kaltaisilla virtuaalivaluutoilla.

Muuntohuumeet ovat edelleen ongelma ja aineiden kirjo on suuri. Uusia aineita tulee markkinoille jatkuvasti ja vanhoja poistuu. Muuntohuumeisiin liittyvässä lainsäädännössä oli muutoksia vuoden 2014 lopulla. Joulukuun 19. päivänä annetulla valtioneuvoston asetuksella siirrettiin lääkeluettelon liitteestä yhteensä noin 150 muuntohuumetta, jotka määritellään jatkossa kuluttajamarkkinoilta kielletyiksi psykoaktiivisiksi aineiksi. Näiden aineiden valmistus, maahantuonti, varastointi, myynnissä pitäminen ja luovuttaminen ovat kiellettyjä. Kiellon rikkomisesta voidaan tuomita rikoslain nojalla sakkoa tai enintään yksi vuosi vankeutta.

Tullin takavarikoimien dopingaineiden määrä lähti jälleen kasvuun. Vuonna 2014 aineita takavarikoitiin yhteensä 87 491 tablettia tai ambullia (2013: 78 798). Törkeiden dopingrikosten määrä laski seitsemääntoista (2013: 44), kun taas vastaavasti lievien dopingrikosten määrä kasvoi edellisen vuoden 36:sta 52:een. Dopingrikoksiin liittyvänä ilmiönä esiin nousivat internetin kautta tilattavat raaka-aineet ja niistä Suomessa alkeellisissa olosuhteissa valmistettujen dopingaineiden jälleenmyynti. Erään tapauksen yhteydessä tuotiin 50 grammaa stanotsololijauhetta ja 50 g metandienonijauhetta, joista olisi teoriassa voinut saada noin 20 000 viiden milligramman tablettia. Postilähetykset olivat edelleen suosituin tapa tuoda dopingaineita maahan. Verkkokaupasta saa nopeasti ja huomaamatta tilattua erilaisia valmisteita, joiden maksaminen ja vastaanottaminen on myös tehty entistä helpommaksi. Dopingaineita saapuu niin Euroopasta kuin kaukomaistakin.

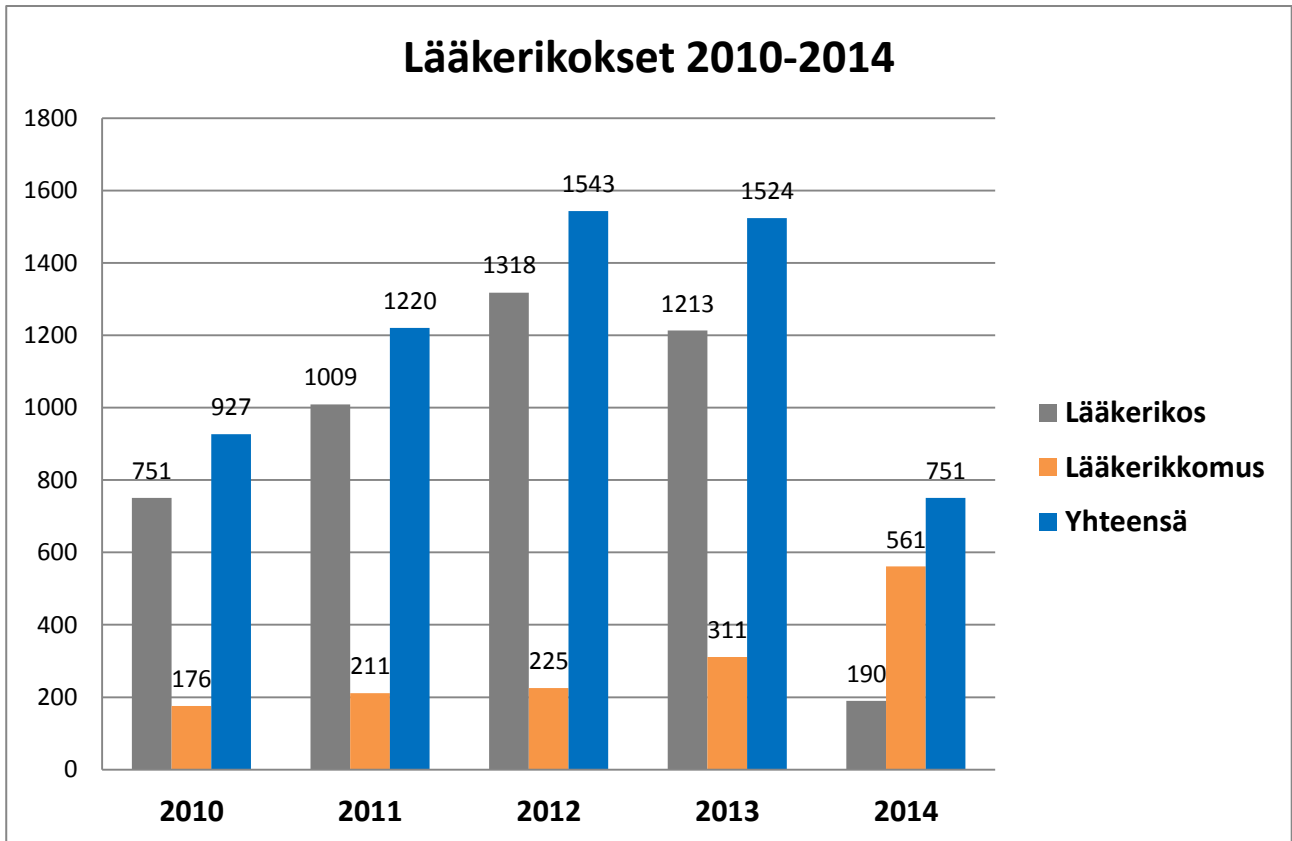
Kuvio 5. Dopingrikokset 2010–2014

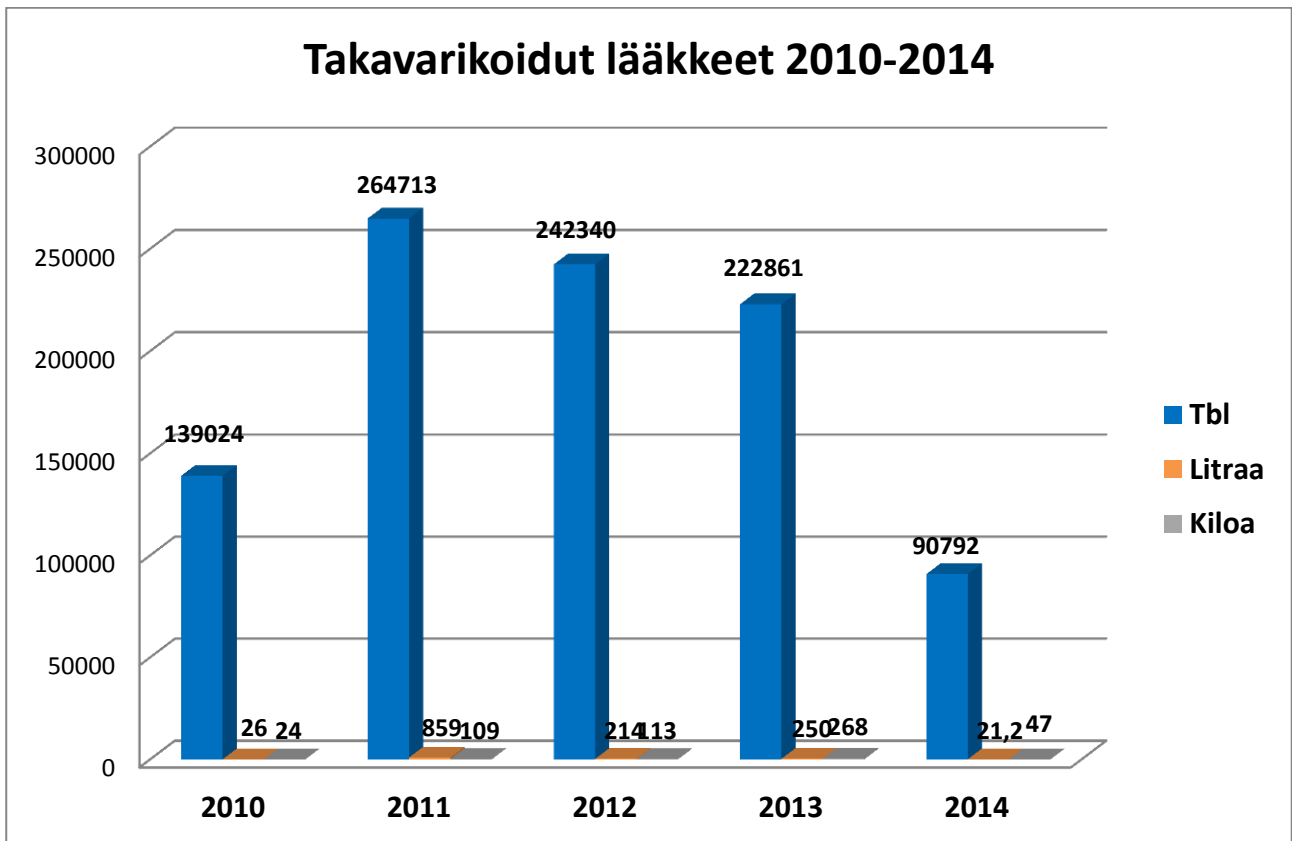
Kuvio 6. Takavarikoidut dopingaineet 2010–2014

Muuntohuumeiden luokittelu nopeutuminen laskee lääkerikosten määrää

Tullin tietoon tulleiden lääkerikosten määrä laski 751:een vuonna 2014 (2013: 1 524). Erilaisia lääketabletteja tai -ampulleja takavarikoitiin viime vuonna noin 91 000 (2013: n. 223 000). Näin suuriin vähennyksiin rikos - ja takavarikkomäärien osalta ei ole vain yhtä selkeää syytä. Hallinnolliset haltuunotot ovat lisääntyneet huomattavasti, jolloin tapaukset käsitellään hallinnollisesti ilman takavarikkoa. Eräs syy lääkerikosten vähenemiseen on muuntohuumeiden luokittelun nopeutuminen: osaa käsiteltiin aiemmin lääkkeinä, joten kyseisenlaiset tapaukset ovat luokittelun jälkeen siirtyneet huumausainerikoksiksi. Lääkkeiden takavarikkomäärän laskuun ovat lisäksi vaikuttaneet lisääntyneet lääkerikkomuksina hoidettavat tapaukset, jotka johtavat menettämisseuraamukseen, mutta eivät takavarikkoon.

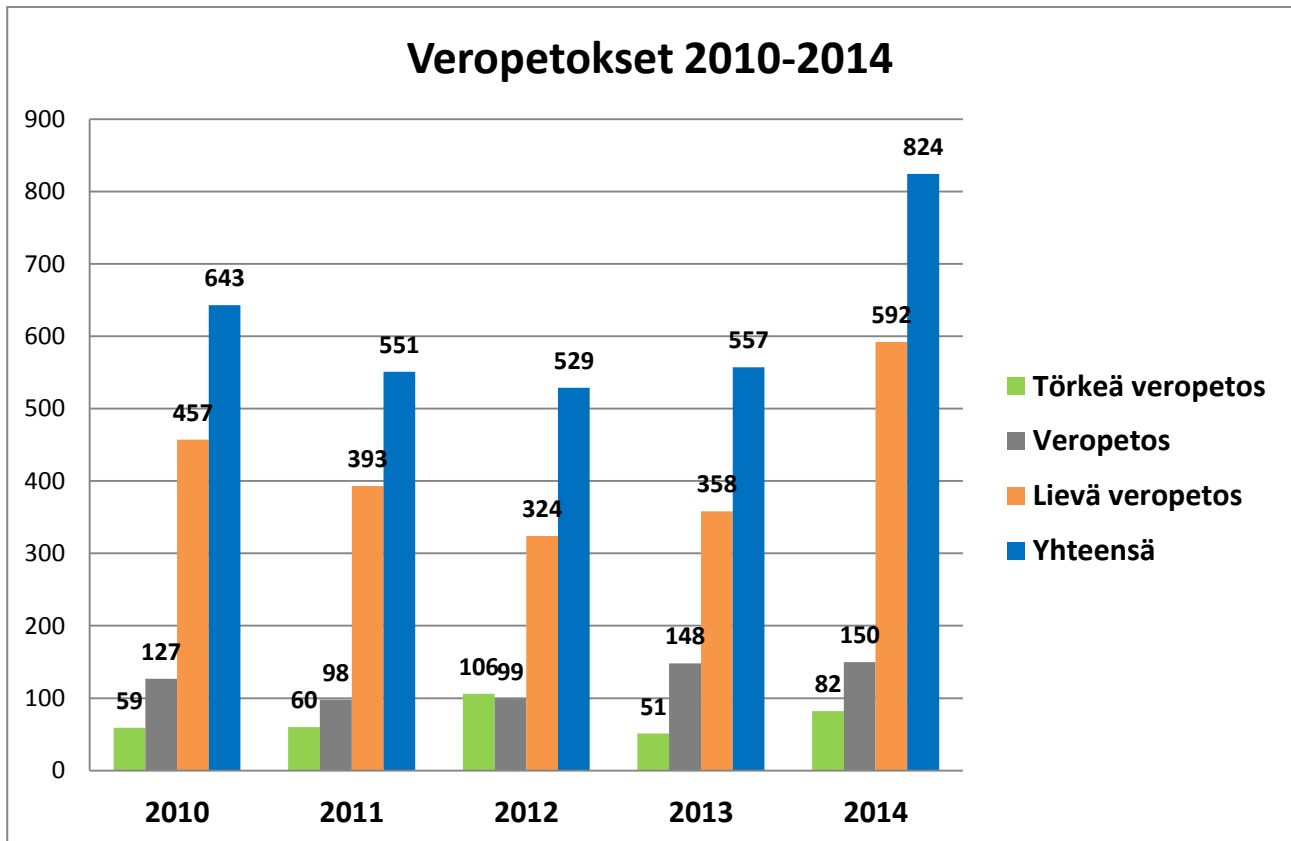
Kuvio 7. Lääkerikokset 2010–2014

Kuvio 8. Takavarikoidut lääkkeet 2010–2014

Veropetosten määrä nousi rajusti

Tullin tietoon tuli vuonna 2014 yhteensä 824 veropetosta, kun vastaava luku vuotta aiemmin oli 557. Törkeitä veropetoksia paljastui 82 (2013: 51). Vuonna 2014 Tullin tutkimat talousrikoksiksi luokitellut törkeät veropetosjutut ovat olleet pääasiassa savukkeiden, alkoholin ja nuuskan laiton maahantuontia, auto-, valmiste- ja arvonlisäveroihin sekä polkumyynnitulleihin ja tullivarastointiin liittyviä tapauksia. Törkeiden veropetosten tutkinta-aika vuonna 2014 oli 237 vuorokautta, kun se edellisvuoden vastaavalla tarkastelujaksolla oli 228 vuorokautta.

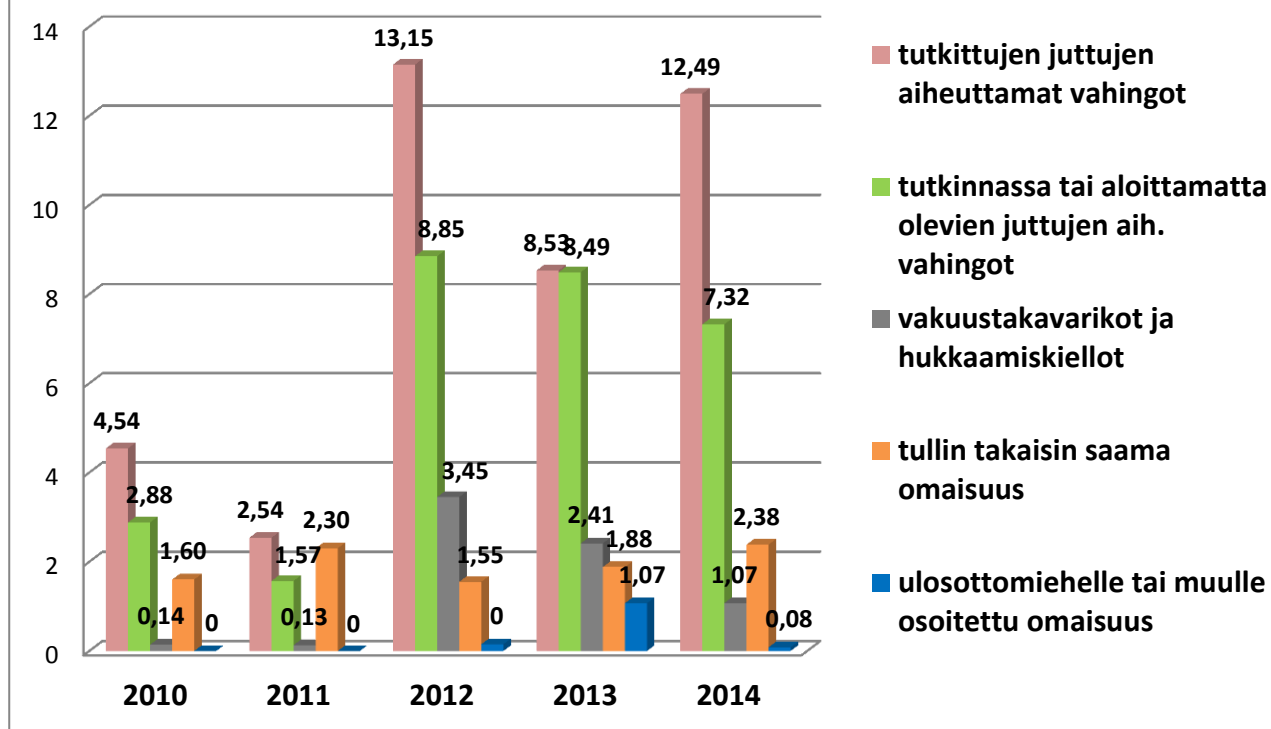

Kuvio 9. Veropetokset 2010–2014

Tullin talousrikostorjunnan vaikuttavuus 23,34 miljoonaa euroa

Tullin tietoon tulleiden immateriaalirikosten eli teollisoikeusrikosten ja tavaramerkkirikkomuksien sekä tekijänoikeusrikosten ja -rikkomusten määrä puolittui kahteenkymmeneen (2013: 40). Viime vuonna suurin osa immateriaalirikoksista oli tekijänoikeusrikkomuksia, joita oli yhteensä 11.

Talousrikostorjunnan vaikuttavuus 2010-2014

Kuvio 10. Talousrikostorjunnan vaikuttavuus 2010–2014

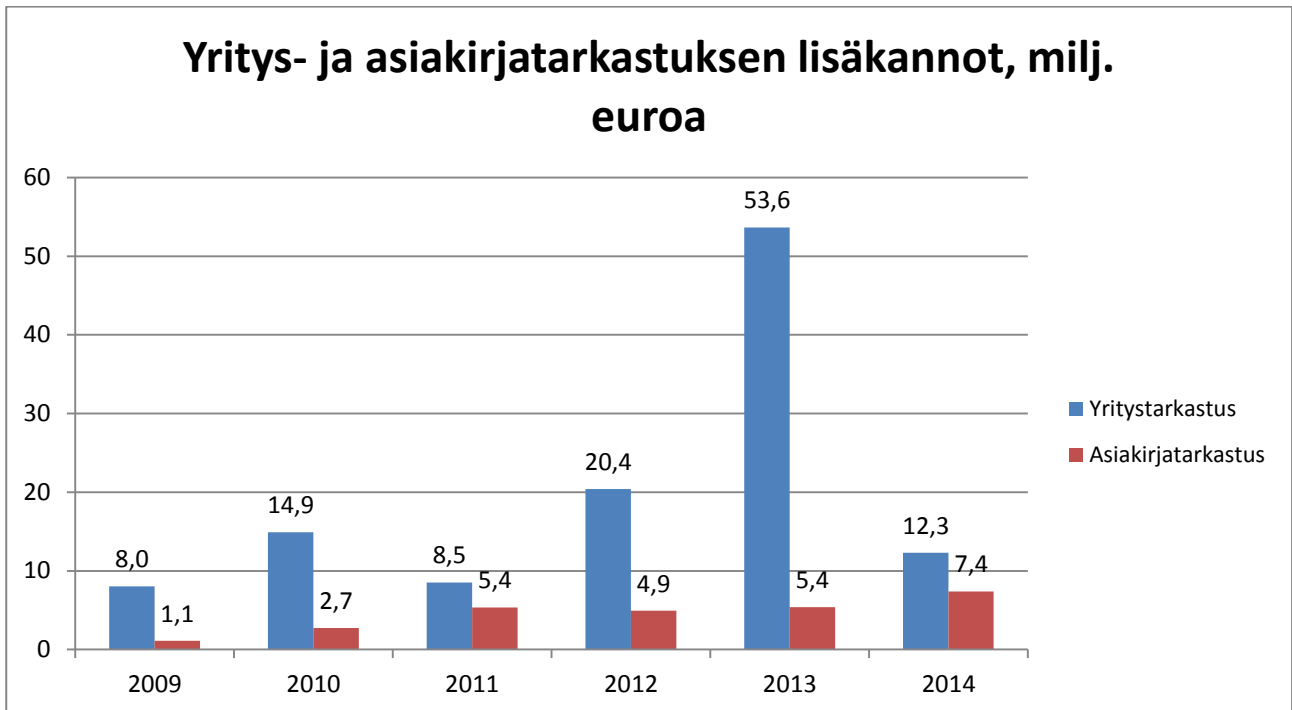
Haltuun otetun tavaran arvo tuotevääreännösten osalta oli 2 miljoonaa euroa (2013: 5,3 milj. euroa). Tullin talousrikostorjunnan takaisin saaman omaisuuden arvo vuonna 2014 oli 2,38 miljoonaa euroa (2013: 1,88 milj. euroa) ja tutkituista tai tutkinnassa olevista talousrikoksista aiheutuneiden vahinkojen arvo 19,81 miljoonaa euroa (2013: 17,03 milj. euroa).

Yritystarkastuksen toteutuneet jälkikannot ja -verot n. 19,7 miljoonaa euroa

Tullin yritystarkastuksen tehtävänä on varmistaa tulli- ja verotusasioinnin fiskaalinen oikeellisuus ja yhdenmukaisuus, edistää ja turvata ulkomaankaupan sujuvuutta ja suojata yhteiskuntaa mm. harmaan talouden toimintaedellytyksiä heikentämällä.

Yritystarkastuksen suunniteltu kokonaistavoite vuodelle 2014 oli 355 tarkastusta. Vuoden loppuun mennessä tarkastuksia toteutui 439. Näistä tarkastussuunnitelmaan sisältyviä oli 303 ja suunnitelman ulkopuolisia 136.

Yritystarkastuksen tekemien yritys- ja asiakirjatarkastusten toteutuneet jälkikannot ja -verot olivat vuonna 2014 yhteensä 18,9 miljoonaa euroa (2013: 59 milj. euroa) ja palautukset 9,7 miljoonaa euroa (2013: 5,5 milj. euroa). Lisäksi Tullin muiden toimintojen toimesta tehtyjen asiakirjatarkastusten jälkikantoja ja -veroja oli 0,8 miljoonaa euroa. Jälkikanto ja -vero kertyi vuonna 2014 erityisesti tullimenettelyiden (9,2 miljoonaa euroa), valmisteverotuksen (9,0 miljoonaa euroa ja autoverotuksen (1,5 milj. euroa) osalta. Verotarkastuksiin perustuvat veronpalautukset kohdistuivat lähes yksinomaan valmisteverotukseen (9,6 milj. euroa).

Kuvio 11. Yritys- ja asiakirjatarkastuksen lisäkannot 2009–2014

Jälkikannon ja -verojen määrä voi vaihdella eri vuosina suurestikin, koska vuosittain vain pieni osa kaikista verovelvollisista yrityksistä pystytään tarkastamaan. Jo yksi suurempi kohde voi vaikuttaa huomattavasti kannon määrään vuositasona kuten vuonna 2013. Silloin 59 miljoonan euron lisäkannosta noin 44 miljoonaa euroa oli seurausta yhden yrityksen biopoltoaineen jakeluvaiheeseen kohdistuneesta tarkastuksesta.

Yhteiskunnan suojaaminen elintarvike- ja kulutustavaraerien tuoteturvallisuusvalvonnalla

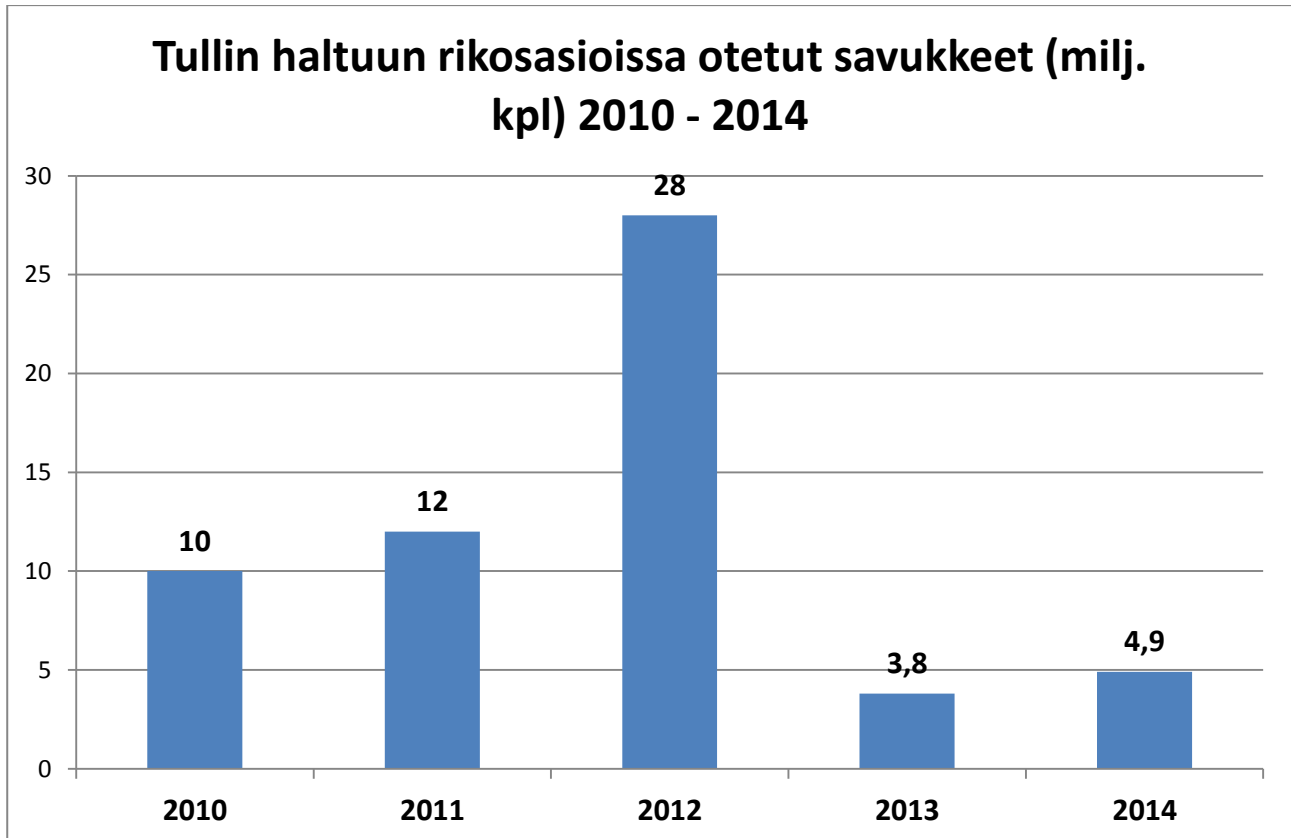
Vuoden 2014 aikana Tullissa tutkittiin 5 772 erilaista elintarvike- tai kulutustavaraerää (2013: 5 449). Näistä hylättyjä tai huomautuksen saaneita eräitä oli 1 098 (2013: 1 204). Prosentuaalisesti kahden viimeisen vuoden lukuja tarkasteltuna hylättyjen ja huomautettujen tuote-erien osuus (eli valvonnan osuvuus) on hieman alentunut 22,1 prosentista 19,0 prosenttiin.

Elintarvikkeiden osalta prosentuaalisesti eniten hylättiin mausteita ja maustamisvalmisteita; 16,5 % näytteistä. Näissä todettiin mm. torjunta-ainejäämiä, hometoksiineja, huono mikrobiologinen laatu tai määrästenvastainen säteilytys.

Kulutustavaroitten osalta lukumääräisesti eniten hylättiin leluja, 109 tuote-erää, mutta prosentuaalisesti eniten hylättiin kosmetiikkaa; 23,6 % näytteistä, joissa virheitä olivat pakkausmerkinnät, varoitusmerkinnät tai määrästenvastainen ainekoostumus.

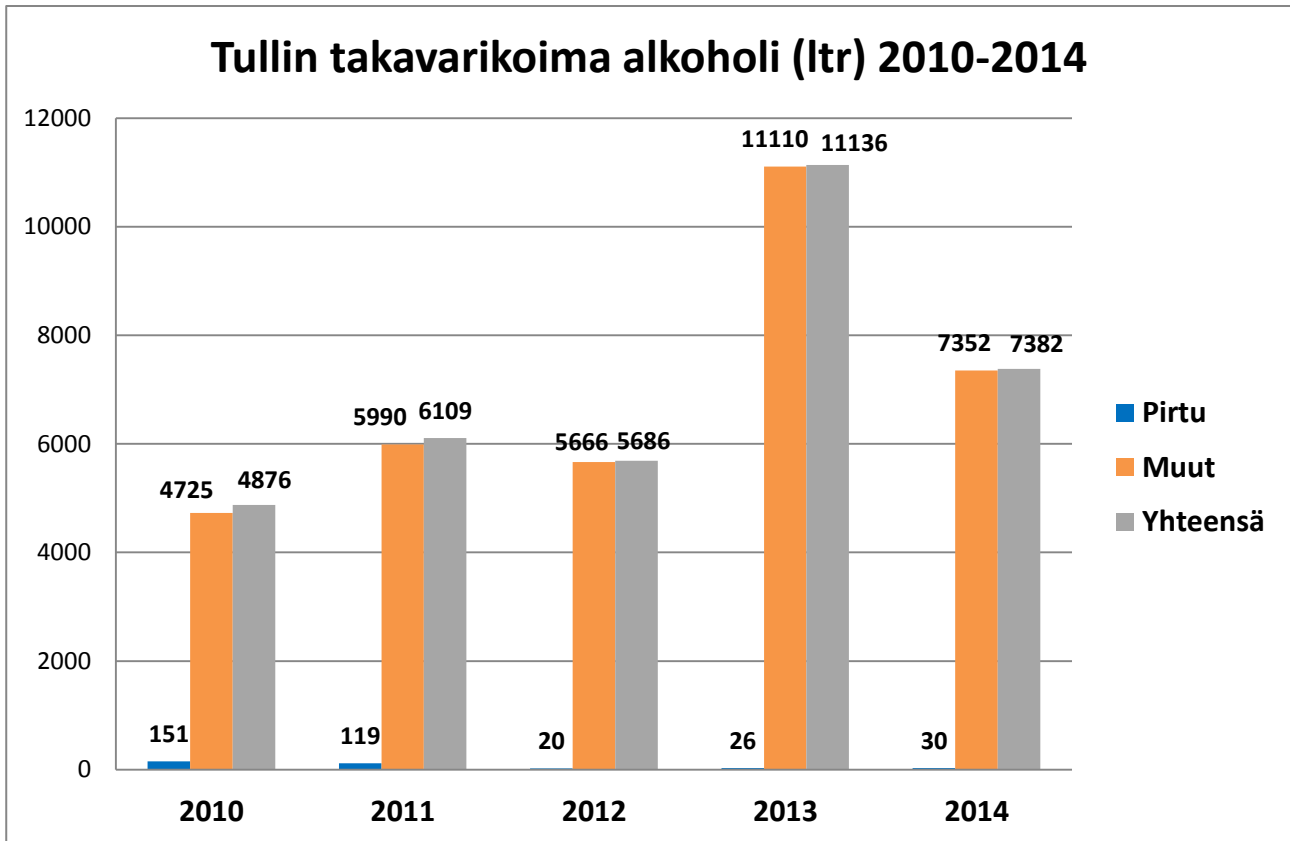
Valmisteveronalaisten tuotteiden laiton maahantuonti jatkunut edelleen

Vuonna 2014 Tulli otti haltuun rikosasioissa 4,9 miljoonaa savuketta (2013: 3,8 miljoonaa). Tupakkatuoterikkomuksia todettiin vuoden 2014 aikana yhteensä 711 (2013: 373). Savuketapaukset paljastuvat suurelta osin henkilöautoliikenteessä. Yleensä henkilöauton kätköissä tuodaan 1–300 kرتونkia savukkeita kerralla. Savukkeet on tuotu henkilöauton tavaratilassa tai rakenteissa piilotettuna vararenkaaseen, vararengastilaan tai ajoneuvon oviin ja seiniin. Nuuskaa saatiin vuoden 2014 aikana takavarikkoon 542 kiloa, määrä vastaa noin 11 000 rasiaa.

Kuvio 12. Tullin haltuun rikosasioissa otetut savukkeet 2010–2014

Alkoholia takavarikoitiin vuonna 2014 yhteensä 7 382 litraa. Kokonaismäärä on reilusti pienempi kuin vuonna 2013, jolloin se oli 11 136 litraa. Vuonna 2014 veroharkintaan ohjattiin 74 297 litraa alkoholia, joista Tulli otti haltuun 23 082 litraa. Haltuunottotilastoja tarkasteltaessa voidaan havaita yksittäisten isojen erien hieman pienentyneen litramääräisesti vuoden 2014 aikana verrattuna esim. kahteen edelliseen vuoteen. Heinäkuussa 2014 lakiin sisällytettiin alkoholin tuontia koskevat ohjetasot näyttö- ja selvitysvelvollisuuden asettamiseksi matkustajalle. Lain muutoksen jälkeen lähinnä Viron liikenteeseen keskittynyttä alkoholin tuontia on valvottu Tullissa sekä tehostetusti että päivittäisen valvontatyön yhteydessä.

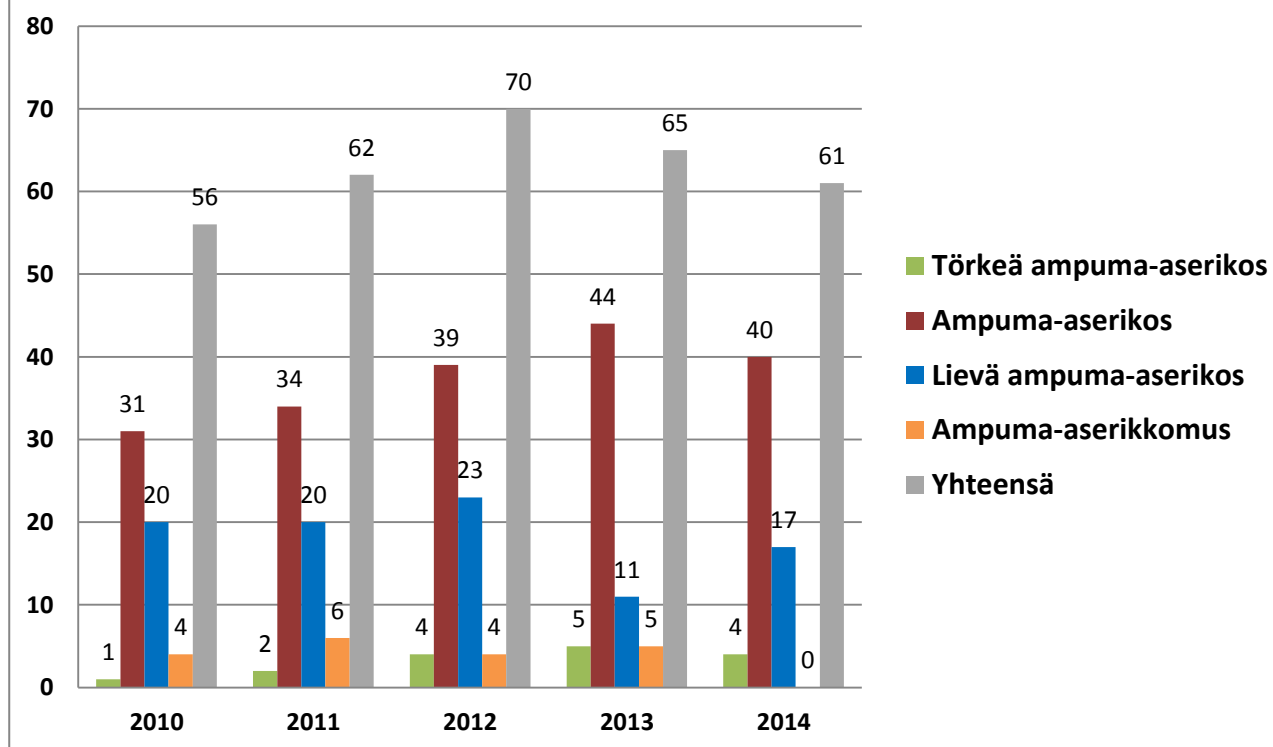
Kuvio 13. Tullin takavarikoima alkoholi 2010–2014

Alkoholin matkustajatuonnin lisäksi myös alkoholin internetkauppa on viime vuosina lisääntynyt. Toisesta EU-maasta saapuvia alkoholilähetyksiä on valvottu tehostetusti, sillä Tullin havaintojen mukaan verot jäävät usein maksamatta Suomeen. Tehostetun valvonnan aikana Tulli selvittää verovelvollisuutta, sillä verovelvollinen voi olla joko myyjä tai tilaaja.

Aseisiin ja muihin vaarallisiin esineisiin liittyvä rikollisuus

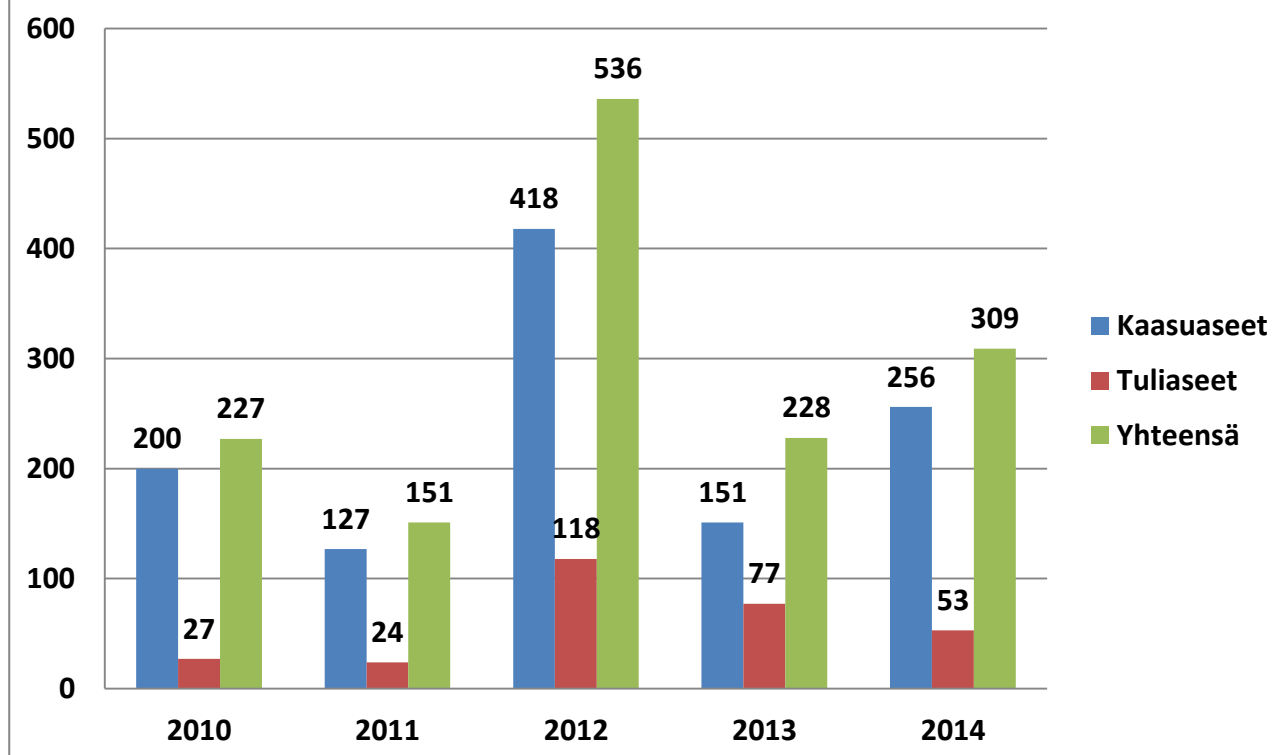
Ampuma-aserikoksia paljastui yhteensä 61, joista lieviä oli 17. Ampuma-aserikoksia paljastui 40 ja törkeitä 4. Ampuma-aseita takavarikoitiin yhteensä 309 (2013: 228). Määrässä on 105 kaasuasetta enemmän kuin aikaisempina vuotena. Vastaavasti tuliaseita takavarikoitiin 24 vähemmän kuin vuosi aikaisemmin. Käytännössä kaasuaseita tuodaan maahan matkustajan mukana autossa tai postitse ulkomailta lähettyinä. Tuliaseita löydetään usein kotietsinnällä.

Ampuma-aserikokset 2010-2014

Kuvio 14. Ampuma-aserikokset 2010–2014

Takavarikoidut aseet 2010-2014

Kuvio 15. Takavarikoidut aseet 2010–2014

Deaktivoituja aseita tuodaan Suomeen mm. asekeräilijöille. Toisinaan ampuma-aseita ei ole deaktivoitu riittävästi Suomen lainsäädännön mukaan, jolloin ne luokitellaan edelleen ampuma-aseiksi ja ne on deaktivoitava uudelleen, jotta ne voidaan luovuttaa maahantuojalle.

Ampuma-aseisiin liittyvä laitton maahantuonti- ja muu toiminta on ollut EU:ssa ja Suomessa lainvalvontaviranomaisten yhtenä painopistealueena.

Liikenne rikokset ja -rikkomukset

Vuoden 2014 aikana Tulli paljasti yhteensä 934 liikenne rikosta. Liikenneturvallisuuden vaarantamisia oli 388 (2013: 396) ja liikenne rikkomuksia 546 (2013: 511). Liikenne rikoksia ja -rikkomuksia ovat mm. epäkuntoiset ajoneuvot ja kuorman sitomatta jättäminen joko kokonaan tai osittain sekä ajoneuvoyhdistelmän suurimman sallitun pituuden, leveyden, korkeuden ja kokonaisuksen ylittäminen.

Paljastinlaiterikkomuksia todettiin vuonna 2014 yhteensä 808 (2013: 891). Tutkanpaljastimet ovat löytyneet pääsääntöisesti venäjän kansalaisten ajoneuvoista.

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomisia, esim. ajopiirturin käytöstä annettujen säännösten noudattamatta jättäminen kuljettajana, todettiin vuonna 2014 yhteensä 105 (2013: 145).

Harmaan talouden torjunta Tullissa menestyksellistä

Tullin harmaan talouden vastainen hanke (2012–15) on ollut menestyksenkäs niin euroissa kuin harmaan talouden vastaisen toiminnan ja valvonnan tehostumisen näkökulmasta. Harmaan talouden torjuntahanke on horisontaalinen, poikkihallinnollinen projekti niin Tullin sisällä kuin kansallisessa viranomaiskentässä.

Kumulatiivisesti laskettuna Tullin harmaan talouden torjuntahankkeen välittömästi mitattavissa oleva fiskaalinen vaikuttavuus oli vuosilta 2012–2014 yli 140 miljoonaa euroa. Verojäämätkin huomioiden voidaan osoittaa Tullin harmaan talouden torjuntaohjelman kautta toistaiseksi Valtiolle realisoituneeksi yli 100 miljoonaa euroa.

Lisätietoja:

Valvontaosaston johtaja Sami Rakshit, p. 040 332 2506

Valvontajohtaja Hannu Sinkkonen, p. 040 332 4389 (rikosasiat)

Valvontajohtaja Mikko Grönberg, p. 040 332 2679 (alkoholin matkustajatuonti ja tuoteturvallisuus)

Valvontajohtaja Petri Lounatmaa, p. 040 332 2149 (harmaan talouden torjunta)

Valvontajohtaja Ulla Sinkkilä, p. 040 332 6489 (verotarkastus)